

**Allmän
förklaring
om de
mänskliga
rättigheterna**

Eftersom erkännandet av det inneboende värdet hos alla som tillhör människosläktet och av deras lika och obestridliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen,

Eftersom ringaktning och förakt för de mänskliga rättigheterna har lett till barbariska gärningar som har upprört mänsklighetens samvete, och då skapandet av en värld där människorna åtnjuter yttrandefrihet, trosfrihet och frihet från fruktan och nöd har tillkännagivits som folkens högsta strävan,

Eftersom det är väsentligt för att människorna inte som en sista utväg skall tvingas att tillgripa uppror mot tyranni och förtryck att de mänskliga rättigheterna skyddas genom rättsstatens principer,

Eftersom det är väsentligt att främja utvecklingen av vänskapliga förbindelser mellan nationerna,

Eftersom Förenta nationernas folk i stadgan åter har bekräftat sin tro på de grundläggande mänskliga rättigheterna, den enskilda människans värdighet och värde samt mäns och kvinnors lika rättigheter och har beslutat att främja sociala framsteg och bättre levnadsvillkor under större frihet,

Eftersom medlemsstaterna har åtagit sig att i samverkan med Förenta nationerna säkerställa en allmän och faktisk respekt för och efterlevnad av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

Eftersom en gemensam uppfattning om innebörden av dessa rättigheter och friheter är av största betydelse för att uppfylla detta åtagande,

.... tillkännager

generalförsamlingen denna allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna som en gemensam norm för alla folk och nationer i syfte att alla människor och samhällsorgan med denna förklaring i ständig åtanke skall sträva efter att genom undervisning och utbildning främja respekten för dessa rättigheter och friheter samt genom progressiva åtgärder, både nationellt och internationellt, se till att de erkänns och tillämpas allmänt och effektivt både bland folken i medlemsstaterna och bland folken i områden som står under deras jurisdiktion.

Artikel 1.

**Alla människor är födda fria
och lika i värde och rättigheter.**

**De har utrustats med förnuft
och samvete och bör handla
gentemot varandra i en anda
av gemenskap.**

Artikel 2.

Var och en är berättigad till alla de rättigheter och friheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. Ingen åtskillnad får heller göras på grund av den politiska, rättsliga eller internationella status som råder i det land eller det område som en person tillhör, vare sig detta land eller område är oberoende, står under förvaltarskap, är icke-självstyrande eller är underkastat någon annan begränsning av sin suveränitet.

Artikel 3.

**Var och en har
rätt till liv,
frihet och personlig
säkerhet.**

Artikel 4.

**Ingen får hållas i slaveri eller
träldom; slaveri och
slavhandel i alla dess former
skall vara förbjudna.**

Artikel 5.

**Ingen får utsättas för
tortyr eller grym, omänsklig
eller förnedrande behandling
eller bestraffning.**

Artikel 6.

**Var och en har rätt att
överallt erkännas som en
person i lagens mening.**

Artikel 7.

Alla är lika inför lagen och är berättigade till samma skydd av lagen utan diskriminering av något slag. Alla är berättigade till samma skydd mot alla former av diskriminering som strider mot denna förklaring och mot varje anstiftan till sådan diskriminering.

Artikel 8.

Var och en har rätt till verksam hjälp från sitt lands nationella domstolar mot handlingar som kränker hans eller hennes grundläggande rättigheter enligt lag eller författning.

Artikel 9.

**Ingen får
godtyckligt
anhållas, hållas
fängslad eller
landsförvisas.**

Artikel 10.

**Var och en är på samma villkor
berättigad till en rättvis och offentlig
förhandling vid en oberoende och
opartisk domstol vid prövningen av
hans eller hennes rättigheter och
skyldigheter och av varje anklagelse
om brott mot honom eller henne.**

Artikel 11.

Var och en som är anklagad för brott har rätt att betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen har fastställts vid en offentlig rättegång, där personen åtnjuter alla rättssäkerhetsgarantier som behövs för hans eller hennes försvar.

Ingen får fällas till ansvar för en gärning eller underlåtenhet som inte utgjorde ett brott enligt nationell eller internationell lag vid den tidpunkt då den begicks. Det får inte heller utmätas strängare straff än vad som var tillämpligt vid den tidpunkt brottet begicks.

Artikel 12.

Ingen får utsättas för godtyckligt ingripande i fråga om privatliv, familj, hem eller korrespondens och inte heller för angrepp på sin heder eller sitt anseende. Var och en har rätt till lagens skydd mot sådana ingripanden och angrepp.

Artikel 13.

**Var och en har rätt att fritt
förflytta sig och välja bostadsort
inom varje stats gränser.**

**Var och en har rätt att lämna
varje land, även sitt eget, och
att återvända till sitt land.**

Artikel 14.

**Var och en har rätt att i andra länder
söka och åtnjuta asyl från förföljelse.**

**Denna rätt får inte åberopas vid
rättsliga åtgärder som genuint grundas
på icke-politiska brott eller på gärningar
som strider mot Förenta nationernas
ändamål och grundsatser.**

Artikel 15.

**Var och en har rätt
till en nationalitet.
Ingen får godtyckligt
fråntas sin nationalitet
eller nekas rätten att
ändra nationalitet.**

Artikel 16.

**Fullvuxna män och kvinnor har rätt att
utan någon inskränkning med avseende
på ras, nationalitet eller religion ingå
äktenskap och bilda familj. Män och kvinnor
skall ha samma rättigheter i fråga om
äktenskaps ingående, under äktenskapet
och vid dess upplösning. Äktenskap får
endast ingås med de blivande makarnas
fria och fulla samtycke. Familjen är den
naturliga och grundläggande enheten i
samhället och har rätt till samhällets
och statens skydd.**

Artikel 17.

**Var och en har rätt att
äga egendom, både enskilt och
tillsammans med andra.**

**Ingen får godtyckligt
fråntas sin egendom.**

Artikel 18.

**Var och en har rätt till tankefrihet,
samvetsfrihet och religionsfrihet.
Denna rätt innefattar frihet att byta
religion och trosuppfattning och att,
ensam eller i gemenskap med andra,
offentligen eller enskilt, utöva sin
religion eller trosuppfattning genom
undervisning, andaktsutövning,
gudstjänst och religiösa sedvänjor.**

Artikel 19.

Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser.

Artikel 20.

**Var och en har rätt till
frihet i fråga om
fredliga möten och
sammanslutningar.
Ingen får tvingas att
tillhöra en
sammanslutning.**

Artikel 21.

Var och en har rätt att delta i sitt lands styre, direkt eller genom fritt valda ombud. Var och en har rätt till lika tillträde till offentlig tjänst i sitt land. Folkets vilja skall utgöra grundvalen för statsmakternas myndighet. Folkviljan skall uttryckas i periodiska och verkliga val, som skall genomföras med tillämpning av allmän och lika rösträtt och hemlig röstning eller ett likvärdigt fritt röstförfarande.

Artikel 22.

Var och en har, i egenskap av samhällsmedlem, rätt till social trygghet, och är berättigad till att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som krävs för hävdandet av hans eller hennes människovärde och utvecklingen av hans eller hennes personlighet, förverkligas genom nationella åtgärder och mellanfolkligt samarbete i enlighet med varje stats organisation och resurser.

Artikel 23.

Var och en har rätt till arbete, fritt val av sysselsättning, rättvisa och tillfredsställande arbetsförhållanden samt till skydd mot arbetslöshet. Var och en har utan diskriminering rätt till lika lön för lika arbete. Var och en som arbetar har rätt till en rättvis och tillfredsställande ersättning som ger honom eller henne och hans eller hennes familj en människovärdig tillvaro och som vid behov kan kompletteras med andra medel för socialt skydd. Var och en har rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att värna sina intressen.

Artikel 24.

Var och en har rätt till
vila och fritid,
innefattande skälig
begränsning av
arbetstiden samt
regelbunden betald
ledighet.

Artikel 25.

Var och en har rätt till en levnadsstandard tillräcklig för den egna och familjens hälsa och välbefinnande, inklusive mat, kläder, bostad, hälsovård och nödvändiga sociala tjänster samt rätt till trygghet i händelse av arbetslöshet, sjukdom, invaliditet, makas eller makes död, ålderdom eller annan förlust av försörjning under omständigheter utanför hans eller hennes kontroll.

Mödrar och barn är berättigade till särskild omvårdnad och hjälp. Alla barn skall åtnjuta samma sociala skydd, vare sig de är födda inom eller utom äktenskapet.

Artikel 26.

Var och en har rätt till utbildning. Utbildningen skall vara kostnadsfri, åtminstone på de elementära och grundläggande stadierna. Den elementära utbildningen skall vara obligatorisk. Yrkesutbildning och teknisk utbildning skall vara tillgänglig för alla. Den högre utbildningen skall vara öppen för alla med hänsyn till deras förmåga. Utbildningen skall syfta till att utveckla personligheten till fullo och till att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Utbildningen skall också främja förståelse, tolerans och vänskap mellan alla nationer, rasgrupper och religiösa grupper samt främja Förenta nationernas verksamhet för fredens bevarande. Rätten att välja utbildning för barnen tillkommer i första hand deras föräldrar.

Artikel 27.

**Var och en har rätt att fritt delta i
samhällets kulturella liv, att njuta av
konst samt att få ta del av
vetenskapens framsteg och dess
förmåner. Var och en har rätt till skydd
för de ideella och materiella intressen
som härrör från vetenskapliga, litterära
och konstnärliga verk till vilka han eller
hon är upphovsman.**

Artikel 28.

**Var och en har rätt
till ett socialt och
internationellt system där
de rättigheter och friheter
som behandlas i denna
förklaring till fullo kan
förverkligas.**

Artikel 29.

Var och en har plikter mot samhället, i vilket den fria och fullständiga utvecklingen av hans eller hennes personlighet ensamt är möjlig. Vid utövandet av sina rättigheter och friheter får en person endast underkastas sådana inskränkningar som har fastställts i lag och enbart i syfte att trygga tillbörlig hänsyn till och respekt för andras rättigheter och friheter samt för att tillgodose ett demokratiskt samhälles berättigade krav på moral, allmän ordning och allmän välfärd. Dessa rättigheter och friheter får inte utövas på ett sätt som är oförenligt med Förenta nationernas ändamål och grundsatser.

Artikel 30.

Ingenting i denna förklaring får tolkas som att det innebär en rätt för en stat, en grupp eller en enskild person att ägna sig åt en verksamhet eller att utföra en handling som syftar till att omintetgöra någon av de rättigheter eller friheter som anges i förklaringen.